

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітньо-наукової програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність*

Силабус освітнього компонента «Організація та регулювання біржової діяльності» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», за освітньо-науковою програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Розробник: Павлов К.В., д.е.н., професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Силабус погоджено: Гарант ОНП
Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність

Олена
ПАВЛОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Протокол № 1 від 28.08.2022 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	Нормативний
Кількість годин/кредитів ECTS 90/3		Рік навчання 1
		Семестр 2
		Лекції 20 годин
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) 14 год Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 45 годин
		Консультації 11 годин
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладача

ППП - Павлов Костянтин Володимирович

Науковий ступінь - д. е. н.,

Наукове звання - професор,

Посада - професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Контактна інформація – 380972830808, E-mail: pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Оволодіння якісним застосуванням ефективних підходів до організації та регулювання біржової діяльності є необхідним інструментарієм у сучасному суспільстві, що сприятиме підвищенню якості наукового дослідження, набуттю відповідного практичного досвіду поєднання теоретичних знань щодо функціонування біржових інститутів та практичних навиків їхнього правового забезпечення, успішному захисту дисертаційних робіт.

ОК включає широкий спектр тем, таких як новітні концепції розвитку біржової торгівлі, архітектура сучасних біржових моделей, цифрові трансформації та алгоритмізація торгів, міжнародні стандарти пруденційного нагляду, а також комп'ютерне моделювання біржових процесів та новітні методології оцінки ризиків у царині біржової діяльності.

Пререквізити: Філософія та методологія науки. Постреквізити: Управління проектами в підприємстві та торгівлі.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Оволодіння методами виконання та управління методами дослідження в організації та регулюванні біржової діяльності, формування системи знань та вмінь, необхідних для самостійного планування якісних та конкурентних наукових досліджень.

Завдання курсу: формування цілісних теоретичних уявлень про загальні підходи щодо методології наукової творчості; формулювання наукових знань з найбільш актуальних проблем ініціалізації, застосування інноваційних методів в організації та регулюванні біржової діяльності; розкриття специфіки наукового пізнання та формування інноваційного підходу до пізнавальної діяльності; оволодіння майбутніми докторами філософії специфіки якісного та ефективного дослідження в організації та регулюванні біржової діяльності.

3. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетенції

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального б

культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 04 Здатність до міжособистісної взаємодії

Спеціальні (фахові) компетенції

СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках

СК02. Здатність продукувати, обґрунтовувати нові ідеї, гіпотези і моделі та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

СК05. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

СК06. Здатність застосовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології (інформаційні системи, хмарні технології, комунікаційні технології передачі та обміну інформацією), прилади та обладнання (в тому числі комп'ютерна техніка, апаратно-програмне забезпечення), необхідні для виконання інноваційної науково-дослідної, педагогічної, професійної діяльності в підприємницьких, торговельних та біржових структурах.

Програмні результати навчання

РН01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.

РН05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форми контролю \Бали
Змістовий модуль 1. Забезпечення організаційних процесів становлення регуляторної політики у біржовій діяльності						
Тема 1. Архітектоніка та інституційна структура сучасного світового біржового ринку.	10	2	2	4	2	РЗ/К / 5
Тема 2. Державне регулювання та саморегулювання біржової діяльності в умовах глобалізації.	14	2	2	10		РЗ/К /5
Тема 3. Організація клірингу та розрахунково-касійної діяльності на товарних і фондових біржах.	16	4	2	10		РЗ/К / 10
Разом за модулем 1	40	8	6	24	2	20
Змістовий модуль 2. Біржова діяльність в сучасних умовах розвитку						
Тема 4. Маркетингові стратегії формування біржового попиту та пропозиції на ринках капіталу..	10	2	2	4	2	РМГ /5

Тема 5. Правове регулювання біржових торгів та механізми захисту прав учасників ринку.	12	4	2	4	2	РМГ / 5
Тема 6. Моделювання процесів пруденційного нагляду за діяльністю біржових посередників.	9	2	2	3	2	РМГ / 5
Тема 7. Цифрова трансформація біржового простору: алгоритмічна торгівля та блокчейн-технології.	19	4	2	10	3	РМГ / 5
Разом за модулем 2	50	12	8	21	9	20
Види підсумкових робіт:						
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Всього годин/Балів	90	20	14	45	11	100

Форма контролю: РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, МКР – модульна контрольна робота.*

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача вищої освіти (СРЗО) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам вищої освіти, віднесено: вивчення лекційного матеріалу; робота з вивчення рекомендованої літератури; вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування; контрольна перевірка кожним ЗО особистих знань за питаннями для самоконтролю.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Під час вивчення освітнього компонента аспірант відвідує лекції та практичні заняття, виконує самостійну роботу і отримує консультації. На лекціях заохочується інтерактивна участь аспіранта в обговоренні актуальних тем. На практичних заняттях аспірант бере активну участь в дискусії, виконує практичні завдання самостійно та в малих групах, а також виконує письмові завдання. Усі практичні заняття потребують ретельної самостійної підготовки із використанням рекомендованої літератури, а також додаткових інформаційних джерел. Практичні заняття передбачають практику в говорінні, читанні, письмі, аудіюванні та перекладі. Аспірант отримує оцінку на кожному занятті за кожне виконане завдання (згідно із силабусом).

Політика щодо академічної доброчесності.

Обов’язковим є дотримання аспірантами принципів академічної доброчесності, що включають: самостійне виконання всіх видів робіт і завдань, передбачених силабусом; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності і джерела інформації. Політика щодо академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки. У разі виявлення випадків академічної недоброчесності завдання не оцінюється й аспірант отримує нове завдання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Для отримання мінімальної позитивної оцінки з компонента необхідно отримати мінімальну кількість балів за кожну тему. У разі несвоєчасного виконання робіт кількість набраних балів знижується на 20%. Перенесення терміну здачі робіт/перездача можливі за поважних причин (лікарняний, академічна мобільність). У випадку відсутності поважних причин кількість набраних балів знижується на 20%. Пропущені заняття відпрацьовуються аспірантом згідно з погодженням з викладачем індивідуальним графіком у разі недостатньої кількості балів для отримання мінімальної позитивної оцінки з освітнього компонента.

V. Підсумковий контроль

Питання та форма проведення іспит у повинні бути визначені у силабусі. Складання іспиту передбачає отримання підсумкової оцінки, яка є сумою поточних балів та підсумкового контролю. Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компоненту (за 100-бальною шкалою) визначається двома способами як сума трьох складових: 40 балів за поточне оцінювання і 60 балів за модульні контрольні роботи або 40 балів за поточне оцінювання та 60 балів за іспит.

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання іспиту, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компоненту, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (60 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

Питання на екзамен

1. Поняття та сутність біржової діяльності в сучасній ринковій економіці.
2. Еволюція біржової торгівлі: від локальних ярмарків до глобальних електронних систем.
3. Класифікація бірж за об'єктами торгівлі, правовим статусом та формою участі.
4. Роль фондових бірж у мобілізації інвестиційних ресурсів держави.
5. Особливості функціонування сучасних товарних бірж та їхній вплив на ціноутворення.
6. Функції біржі як інституційного регулятора ринкових процесів.
7. Правові засади створення та реєстрації біржі в Україні.
8. Організаційна структура управління біржею та повноваження її органів.
9. Поняття біржового посередництва: брокерська та дилерська діяльність.
10. Правила біржової торгівлі та їхня роль у забезпеченні прозорості ринку.
11. Вимоги до членства на біржі та порядок допуску учасників до торгів.
12. Поняття лістингу та делістингу цінних паперів на фондовій біржі.
13. Процедура укладання та реєстрації біржових угод.
14. Механізми біржових котирувань: методи та види цін на біржі.
15. Роль клірингу в системі біржових розрахунків.
16. Організація розрахунково-касової діяльності та гарантування виконання угод.
17. Ризики в біржовій діяльності та методи їх мінімізації.
18. Хеджування як інструмент управління цінними ризиками на біржі.
19. Спекулятивні операції на біржі: економічний зміст та регулювання.
20. Ф'ючерсні та форвардні контракти: порівняльна характеристика.
21. Опціони як інструмент біржової торгівлі та їхні види.
22. Світові центри біржової торгівлі та особливості їхнього функціонування.
23. Глобалізація біржових ринків: інтеграція та консолідація бірж.
24. Державне регулювання біржового ринку: мета, завдання та інструменти.
25. Повноваження державних органів у сфері контролю за діяльністю бірж.
26. Саморегулівні організації (СРО) на біржовому ринку та їхні функції.
27. Зарубіжний досвід регулювання біржової діяльності (досвід США та ЄС).
28. Пруденційний нагляд за діяльністю суб'єктів біржового ринку.
29. Інсайдерська інформація та маніпулювання ринком: правові аспекти протидії.
30. Моніторинг та комплаєнс-контроль у діяльності біржових посередників.
31. Етичні стандарти поведінки учасників біржових торгів.
32. Вплив цифровізації на організацію біржових процесів.
33. Алгоритмічна та високочастотна торгівля (HFT): переваги та ризики.
34. Застосування блокчейн-технологій у біржовому клірингу та розрахунках.
35. Кібербезпека біржової інфраструктури в умовах електронних торгів.
36. Особливості біржового ринку сільськогосподарської продукції в Україні.
37. Ринок енергоресурсів: організація торгівлі на спеціалізованих біржах.
38. Валютні біржі та їхня роль у забезпеченні стабільності національної валюти.
39. Напрями вдосконалення вітчизняного законодавства у сфері біржової торгівлі.

40. Перспективи розвитку електронних торговельних майданчиків та маркетплейсів.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Сохацька О. В. Біржова справа : підручник. 4-те вид., перероб. і допов. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2021. 620 с.
2. Приходько В. Г. Організація біржової діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 256 с.
3. Біржове право : навч. посіб. / за ред. М. В. Поєданого. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 304 с.
4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). URL: <https://www.nssmc.gov.ua/> (дата звернення: 27.01.2026).
5. Положення про функціонування організованих товарних ринків : Рішення НКЦПФР від 21.06.2021 № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0863-21>
6. Павлова О. М., Павлов К. В., Кір'янова Д. О., Нижник В. І. Міста як осередки підприємницької діяльності Західного регіону. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2021. №18. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2057-2021-18>
7. Павлова О. М., Павлов К. В., Демчук Н. В., Дмитрук І. Я. Роль сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні підприємством. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2021. №18. <https://www.inter-nauka.com/issues/2021/18/7761>
8. Хомко. Л. В, Кульгавець Х. Ю. Правове регулювання підприємницької діяльності: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2016. 424 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/189/1/xomko%20posib.pdf>
9. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О. Основи підприємництва / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ, 2019. 493 с.